

ІНСТИТУТ ВИЩОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ

Свідоцтво
про державну
реєстрацію
серія КВ № 5049
від 11 квітня 2001 р.

ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ

Засновано
в 2001 році

Передплатний індекс
23823

**ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЧАСОПИС
3 (58)' 2015**

Засновники

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ВИЩОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНЕ ІНФОРМАЦІЙНО-ВИРОБНИЧЕ ПІДПРИЄМСТВО
ВИДАВНИЦТВО «ПЕДАГОГІЧНА ПРЕСА»

Редакційна колегія журналу «Вища освіта України» Головний редактор

Віктор АНДРУЩЕНКО,

доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН України, академік НАПН України, ректор Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова

Редакційна колегія

Меланія АСТВАЦАТРЯН,

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземних мов Вірменського державного педагогічного університету ім. Хачатура Абовяна (Вірменія)

Віль БАКІРОВ,

доктор соціологічних наук, професор, академік НАН України, академік НАПН України, ректор Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна

Леонід ГУБЕРСЬКИЙ,

доктор філософських наук, професор, академік НАН України, академік НАПН України, ректор Київського національного університету ім. Тараса Шевченка

Наталія ДЕМ'ЯНЕНКО,

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і психології вищої школи Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова

Микола ЄВТУХ,

доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, академік-секретар відділення вищої освіти НАПН України

Ірина ЗАРУБІНСЬКА,

доктор педагогічних наук, доцент, проректор з міжнародних зв'язків Національного авіаційного університету

Світлана КАЛАШНІКОВА,

доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту вищої освіти НАПН України

Беата КОСОВА,

доктор філософії, професор педагогічного університету, ректор університету Матея Бела (Словацька Республіка)

Наталія КОЧУБЕЙ,

доктор філософських наук, професор, професор Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова (*заступник головного редактора*)

Василь КРЕМЕНЬ,

доктор філософських наук, професор, академік НАН України, академік НАПН України,
президент НАПН України

Серап КУРБАНОГЛУ,

професор, декан факультету педагогічного менеджменту університету Хаджеттепе (Туреччина)

Володимир ЛУГОВИЙ,

доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, перший віце-президент НАПН
України (*перший заступник головного редактора*)

Василь МАЙБОРОДА,

доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу теорії та методології гуманітарної освіти Інституту вищої освіти НАПН України

Віктор РЯБОВ,

доктор історичних наук, професор, член-кореспондент Російської академії освіти, президент
державного бюджетного освітнього закладу міста Москви «Московський міський педагогічний
університет» (Росія)

Зореслав САМЧУК,

доктор філософських наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу соціальних проблем
вищої освіти та виховання студентської молоді Інституту вищої освіти НАПН України

Ірина СТЕПАНЕНКО,

доктор філософських наук, професор, головний науковий співробітник відділу змісту, філософії
та прогнозування вищої освіти Інституту вищої освіти НАПН України

Михайло СТЕПКО,

кандидат фізико-математичних наук, професор, член-кореспондент НАПН України,
директор Університету менеджменту освіти НАПН України

Жаннета ТАЛАНОВА,

доктор педагогічних наук, доцент, старший науковий співробітник, завідувач відділу політики
та врядування у вищій освіті Інституту вищої освіти НАПН України

Олександр ФЕДОРОВ,

доктор педагогічних наук, професор, президент Російської асоціації кіноосвіти та медіапедагогіки
(Росія)

Ольга ЯРОШЕНКО,

доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, головний науковий спів-
робітник відділу педагогіки і психології вищої освіти Інституту вищої освіти НАПН України

Відповідальний секретар

Анна МОРОЗОВА

Адреса редакції:

01014, м. Київ-14, вул. Бастіонна, 9.
Інститут вищої освіти НАПН України
Тел.: 286-68-04, 286-63-68

Матеріали для публікації можна надсилати електронною поштою: wou@ukr.net

Схвалено рішенням вченої ради Інституту вищої освіти НАПН України,
протокол № 7/8 від 05.08.2015.

ЗМІСТ

СТОРІНКА ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

Віктор АНДРУЩЕНКО Ціннісна невизначеність особистості та її подолання засобами освіти	5
--	---

ПЕРЕДОВИЙ ДОСВІД

Валентина АСТАХОВА Приватна вища освіта України напередодні свого чвертьвікового ювілею	14
--	----

ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ XXI: ПОШУК ПРІОРИТЕТІВ

Сергій ТЕРЕПИЩІЙ Проблема універсальної картини світу в структурі розуміння сучасної людини	19
--	----

Катерина ШОВШ Основні суперечності технологізації інформаційної культури вчителя	26
---	----

НОВІТНЯ НАУКА ТА СУЧАСНА ОСВІТА

Марія НЕСТЕРОВА Когнітивістика в системі вищої освіти: інформаційно-комунікативний контекст	35
--	----

Володимир САЦИК У пошуку ефективної стратегії розвитку вищої освіти в Україні (аналіз можливостей та обмежувальних факторів).....	40
---	----

ЧАС РЕФОРМ: МЕТОДОЛОГІЯ ТА МЕТОДИКА ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Зеновій КОРИНЕЦЬ Професійна культура як чинник самоорганізації педагогічної діяльності.....	53
--	----

Ярослава КУЛЬБАШНА Інтернаціоналізація вищої медичної освіти: проблеми і перспективи	59
---	----

ГУМАНІЗАЦІЯ ОСВІТИ ТА ВИХОВАННЯ

Наталія БОГДАНОВА Естетичний чинник у структурі студентського самоврядування	65
---	----

Олена ЗАВАЛЬНЮК Значення фізичної культури і спорту у вихованні патріотичних почуттів особистості	71
---	----

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Марія ДЕБИЧ Імплементация програм спільних / подвійних ступенів: досвід вищої школи Ірландії	77
--	----

ІНФОРМАЦІЯ. РЕЦЕНЗІЇ. ПОВІДОМЛЕННЯ

І міжнародна конференція «Реформа вищої освіти в Україні: критичні питання у сфері законодавчих та інституційних трансформацій»	85
Реферативний обзор статей номера.....	86
Abstracting review of journal articles editor in chief's page.....	90
Contents.....	94
До уваги авторів	95

**Журнал «Вища освіта України»
згідно з постановою Президії ВАК України
від 26 січня 2011 р. № 1–05/1 внесено до Переліку
видань, де можуть друкуватися результати дисертаційних
робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата
педагогічних і філософських наук**

CONTENTS

EDITOR IN CHIEF'S PAGE Viktor ANDRUSHCHENKO VALUE UNCERTAINTY OF PERSONALITY AND HOW TO OVERCOME IT BY MEANS OF EDUCATION	5
ADVANCED EXPERIENCE Valentyna ASTAKHOVA PRIVATE HIGHER EDUCATION OF UKRAINE ON THE EVE OF ITS QUARTER ANNIVERSARY	14
PHILOSOPHY OF EDUCATION XXI: SEARCH FOR PRIORITIES Serhii TEREPEYSHCHYI THE PROBLEM OF UNIVERSAL PICTURE OF THE WORLD IN THE STRUCTURE OF UNDERSTANDING OF CONTEMPORARY HUMAN	19
Kateryna SHOVSH THE MAIN CONTRADICTIONS OF TECHNOLOGIZING TEACHER'S INFORMATION CULTURE	26
MODERN SCIENCE AND CONTEMPORARY EDUCATION Maria NESTEROVA	35
Volodymyr SATSYK SEARCHING FOR EFFECTIVE STRATEGY OF HIGHER EDUCATION DEVELOPMENT IN UKRAINE (ANALYSIS OF OPPORTUNITIES AND CONSTRAINTS)	40
THE REFORM: METHODOLOGY AND METHODICS OF EDUCATIONAL PROCESS Zenovii KORINETS PROFESSIONAL CULTURE AS A FACTOR OF PEDAGOGICAL ACTIVITIES SELF- ORGANIZATION	53
Yaroslava KULBASHNA INTERNATIONALISATION OF HIGHER MEDICAL EDUCATION: PROBLEMS AND PROSPECTS	59
HUMANIZATION OF EDUCATION AND TRAINING Natalia BOGDANOVA AESTHETIC FACTOR IN THE STRUCTURE OF THE STUDENT SELF-GOVERNMENT	65
Olena ZAVALNIUK THE IMPORTANCE OF PHYSICAL CULTURE AND SPORTS FOR PERSON'S PATRIOTIC EDUCATION	71
FOREIGN EXPERIENCE Mariia DEBYCH IMPLEMENTATION OF JOINT / DOUBLE DEGREE PROGRAMS: HIGHER EDUCA- TION EXPERIENCE OF IRELAND	77
INFORMATION. REVIEWS. MESSAGE I-st International Conference «Reform of higher education in Ukraine: critical issues in the legis- lative and institutional transformations"	85

Катерина ШОВШ
директор коледжу Закарпатського
угорського інституту
імені Ференца Ракоці II

Ключові слова: людина, освіта, інформація, культура, технології.

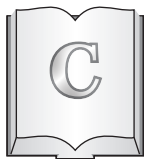
Аналізуються суперечності впровадження новітніх інформаційних технологій, їх вирішення в процесі модернізації освіти; автор наголошує, що останні десятиріччя інтенсивного розвитку інформатики, як науки та реального інструменту соціального прогресу, характеризуються створенням принципово нових засобів оброблення інформації, що сприяють реалізації перспективних педагогічних технологій, орієнтованих на інтелектуальне та професійне вдосконалення навчального процесу.

УДК 004:33:37.001.76

ОСНОВНІ СУПЕРЕЧНОСТІ ТЕХНОЛОГІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ВЧИТЕЛЯ

© Шовш К., 2015

За співвідношенням параметрів доступності, гнучкості та ефективної дії на студентів найперспективнішими для використання у навчальному процесі є мультимедійні навчальні програмні засоби (ПЗ) (multi – «багато», media – «способи», «засоби»); на сьогодні в застосуванні мультимедійних ПЗ з навчальних дисциплін не реалізовано багато функціональних можливостей, що можуть бути надані сучасними засобами мультимедіа. До таких можливостей відносяться: можливості, що надаються повним рівнем інтерактивності; наявність вибору рівня деталізації навчального матеріалу; керування обсягом презентації навчального матеріалу в одному кадрі або сторінці; зручний інтуїтивно зрозумілий інтерфейс ПЗ; навчальне середовище, що сприяє активному формуванню професійних знань і творчості користувача.

Сучасна система освіти зароджувалася, вдосконалювалася у ХХ ст. в період інтенсивного розвитку агропромислового комплексу та індустріалізації країни. Посилена увага до природничих, точних наук, продуктивної праці поєднувалася зі збільшенням кількості навчальних закладів. У наступний період гігантськими кроками освоювалися нові природні ресурси, вибухали екологічні кризи, передові країни ставали на шлях інноваційного розвитку, в усіх сферах утверджувалися інформаційні технології – усе це поставило нові завдання перед освітою і наукою. Сучасний глобалізований світ став велетенським обмінним пунктом інформації. Останніми роками у світі щороку видається в середньому понад вісімсот тисяч книжок різних найменувань. У середині ХV ст. у світі налічувалося всього понад тридцять тисяч книжок. На початку 1990-х років у користуванні людства було, щонайменше, двісті п'ятдесят мільйонів комп'ютерів, до кінця 2014 р. ця цифра зросла вже до мільярдів. Це в поєднанні з мережею Інтернет створює інтелектуальну павутину, яка сукупно володіє приголомшливим потенціалом.

Одним з можливих шляхів удосконалення навчального процесу є застосування *інформаційно-телекомунікаційних технологій* (ІТКТ). Перспективним напрямом застосування ІТКТ у процесі підготовки майбутніх спеціалістів будь-якого профілю є використання мультимедійних навчальних програмних засобів (ПЗ). На ринку мультимедіа продуктів пропонуються деякі навчальні ПЗ із різних дисциплін, але й досі в освіті повною мірою не вирішена проблема забезпечення електронними засобами навчання вивчення професійно-орієнтованих дисциплін [14, с. 838].

Головною дійовою особою в роботі зі створення електронного підручника є дослідник, теоретик, практик, розробник тощо (надалі – *АВТОР*). Зазвичай роботу автора найбільш успішно виконує викладач, учитель, який має великий досвід у

читанні лекцій з предмета і для якого розроблюється *електронний навчальний матеріал* – ЕНМ. Викладач, учитель розробляє зміст навчального матеріалу, крім того, виконує роль сценариста та режисера в пошуку ефективних засобів викладання матеріалу та його сприйняття. Викладач також розробляє змістовну та методичну частини завдань для тестування рівня засвоєння вивченого матеріалу.

Роботу над змістовною частиною ЕНМ *АВТОР* починає зі створення електронної копії текстового матеріалу. За основу беруться тексти лекцій чи паперові видання автора. Набір матеріалів в електронному вигляді переважно роблять за допомогою текстового редактора Word. При підготовці текстової частини *АВТОР* розробляє методичні та технологічні засоби, що підвищують ефективність підручника у комп'ютерній версії.

З методичних міркувань навчальний матеріал розбивають на окремі частини – *модулі*. Обсяг матеріалу в модулі приблизно відповідає одній лекції. Передбачається, що студент (чи інша особа, яка навчається) вивчить матеріал модуля за 1–2 заняття. Модуль називають за темою вивчення та формулюють назви підтем. Ці назви буде використано при створенні інтерактивного сервісу ЕНМ – *Зміст*. Він дає можливість викликати для розгляду кожен тему, незалежно від інших. Модуль закінчується розділами Висновки та Контроль рівня засвоєння матеріалу. Модульний принцип побудови електронного підручника надає можливості: зручного користування підручником; управління навчанням студентів; застосування інтерактивних технологій навчання; упровадження модульно-рейтингової організації навчального процесу;

Комп'ютерні ілюстративні та допоміжні засоби безпосередньо під час створення текстового наповнення підручника *АВТОР* вибирає місця розташування ілюстративних і допоміжних засобів. Їх зміст і прив'язка до тексту полегшують розуміння й запам'ятовування навчального матеріалу. До ілюстративних засобів відносять:

малюнки (рисунок), фотографії і графічні матеріали; комп'ютерні анімації; інтерактивні демонстрації; аудіо- та відеозаписи. Допоміжні засоби в електронних підручниках: гіперпосилання; глосарій; бібліографія; спеціалізовані бази даних; пошукова система підручника; засоби контролю рівня засвоєння навчального матеріалу; допомога користувачу.

Змістове наповнення всіх цих засобів забезпечує АВТОР. Він використовує не тільки власні матеріали, але може їх добирати з інших джерел. При запозиченні матеріалів необхідно дотримуватися норм законодавства з охорони авторських прав. В одних випадках для цього достатньо вказати джерело інформації, в інших – отримати згоду автора чи видавництва. Це зауваження стосується всіх матеріалів, що розглядаються в подальшому.

Рисунок та фотографії, що можуть бути також використані як *ескізи анімацій*, АВТОР добирає як з власних публікацій, так і з інших джерел. Багато ілюстрацій високої якості можна знайти в інших підручниках, журналах та Інтернеті. На цьому етапі АВТОР також розробляє ескізи необхідних схем і графіків.

Анімації демонструють графіку у динаміці. АВТОР розробляє сценарій анімації – послідовність рухів і взаємодій об'єктів. За сценарієм програміст створює анімацію. Для «оживлення» графічних зображень використовують спеціальні комп'ютерні програми (наприклад, *Flash, Adob Captivate, 3D-Studio Max, Wolfram Mathematica*) [15, с. 86]. АВТОРУ не потрібно володіти навичками роботи з цими програмами, але необхідно мати основні уявлення про їх можливості. Наприклад, програмне середовище *Flash* добре підходить для створення двовимірних анімацій (2D), які займають порівняно невеликий інформаційний обсяг (типово, майже 30 кілобайт). Тому, якщо АВТОР намагається мінімізувати обсяг ЕНМ, він може обрати 2D-анімації для демонстрації руху у площині.

Відео- та аудіозаписи дають можливість залучити візуальну, слухову, емоційну

пам'ять для сприйняття навчального матеріалу. Для створення якісних відеофільмів необхідна спеціальна студія з відповідною апаратурою та персоналом. Зрозуміло, що АВТОР зазвичай не може розраховувати на залучення такої студії для зйомок фільмів за власними сценаріями. Тому в ЕНМ часто вставляють фрагменти готових відеофільмів. Із них також можуть бути зроблені відеокліпи, які дають можливість наочно демонструвати явища як у звичайному, так і в прискореному чи уповільненому режимі. Реальним джерелом отримання власних відеоматеріалів є зйомки на відеокамеру лекційних демонстрацій чи навіть лекцій повністю.

В електронному підручнику для вивчення деяких предметів може бути достатньою наявність аудіоінформації. Наприклад, звуковий супровід є дуже ефективним при вивченні іноземних мов.

Ілюстрації, відео- та аудіоматеріали дають можливість значно збільшити інформативність навчального матеріалу завдяки його образному представленню та збільшенню наочності. Як було зазначено, АВТОР виконує роль сценариста та режисера, який розробляє перебіг подій демонстрації, визначає її тип, місце в тексті та логіку зв'язків із розділами підручника. Робота АВТОРА поширюється й на визначення місць у тексті всіх допоміжних засобів ЕНМ.

Гіперпосилання – засіб, що дає доступ до різних інформаційних ресурсів з вибраного АВТОРОМ місця в електронному підручнику. Мета гіперпосилання – надати користувачу додаткову інформацію. Здебільшого вона має пояснювальний характер, але включення її до основного тексту є небажаним, оскільки така інформація часто займає багато місця, що може спричинити порушення послідовності у викладенні головної теми розділу. Це схоже на застосування посилань у друкованих енциклопедіях. Місце посилання в тексті позначають зірочкою, а її зміст, звичайно дуже стислий, друкують маленькими літерами в нижній частині аркуша. На відміну від цього гіперпосилання в електронному підручнику ма-

ють значно більші можливості, які надаються комп'ютерними технологіями. Обсяг і тип інформаційного матеріалу гіперпосилання (текст, аудіо, відео тощо) практично не мають обмежень. Позначка гіперпосилання в електронному тексті може мати інтуїтивно зрозумілий вигляд. Наприклад, це може бути піктограма, з вигляду якої стає зрозумілим тип інформаційного матеріалу гіперпосилання. Можливо виділення фрагментів тексту, наприклад, підкресленням шрифтом синього кольору. При натисканні лівої клавіші «мишки» на такі позначки відбувається перехід до матеріалу гіперпосилання. Матеріали невеликого обсягу (скажімо, тлумачення слова) зазвичай надають у вікнах, що спливають. Ілюстрації або великі фрагменти тексту можуть виводитися на весь екран.

Останні десятиріччя інтенсивного розвитку інформатики, як науки та реального інструменту соціального прогресу, характеризуються створенням принципово нових засобів оброблення інформації, що сприяють реалізації перспективних педагогічних технологій, орієнтованих на інтелектуальне та професійне вдосконалення навчального процесу. За співвідношенням параметрів доступності, гнучкості та ефективної дії на студентів найперспективнішими для використання у навчальному процесі є мультимедійні навчальні програмні засоби (ПЗ) (*multi* – «багато», *media* – «способи», «засоби»), тобто ПЗ інтегрованого представлення аудіо- і відеоінформації. До таких засобів належать мультимедійні електронні підручники, мультимедійні навчальні курси, комп'ютерні тренажери тощо. Такі засоби дедалі набувають широкого розповсюдження в різних ВНЗ, не є винятком й економічні ВНЗ.

Нині створено багато мультимедійних навчальних ПЗ з економічних дисциплін, проте не можна стверджувати, що всі запропоновані мультимедійні навчальні ПЗ мають високу дидактичну ефективність. **Метою статті** є виклад результатів дослідження мультимедійних засобів навчання з економічних дисциплін, що пропонують-

ся на ринку навчальних мультимедіа продуктів. Оскільки самостійна навчальна діяльність студентів економічного профілю в опануванні професійними знаннями є провідною, то й дослідження мультимедійних навчальних ПЗ з економічних дисциплін ґрунтувалося на критеріях відбору ПЗ для застосування їх у процесі формування *піднавальної самостійності студентів* ВНЗ.

Отже, мультимедійні навчальні ПЗ з навчальних дисциплін досліджувалися за показниками: форма надання навчальної інформації; структуризація навчального матеріалу; наявність декількох рівнів складності навчального матеріалу; наявність та функціональні можливості ілюстративного матеріалу; наявність функціональних можливостей ПЗ, зумовлених рівнем інтерактивності, можливістю вибору освітніх траєкторій, інтерактивною комп'ютерною графікою (ІКГ), автоматизацією контролю засвоєння навчального матеріалу; зручність призначеного для користувача інтерфейсу ПЗ.

У дослідженні мультимедійних засобів навчання розглядалися такі ПЗ: електронні підручники: «Основи економіки» [8], «Мікроекономіка» [7]; комп'ютерний навчальний посібник з курсу «Вступ до макроекономіки» [1]; «50 лекцій з мікроекономіки» [10]; мультимедійні навчальні курси: «Відкриті курси бізнесу та економіки» [9], електронний курс сервера дистанційного навчання «Економічна теорія» [4], мультимедіакурс «1С: Школа. Економіка і право, 9–11 кл.» [11], «Інтерактивний курс. 1С: Торгівля і склад 7.7» [5], «Корпоративне фінансування і вартість капіталу» [6]; Інтегрований електронний комплекс «Економіка» (виданий під грифом Міністерства освіти та науки України) [2]; електронний довідник «Економіка» [3]; навчальні ПЗ: серії «Майстер-самовчитель» (виробник – Alex Soft), навчальні курси серії «1С: Світ комп'ютера TeachPro» (виробник – ТОВ «Мультимедіа технології і Дистанційне навчання») та ін.

Для викладання економічних дисциплін найпоширенішим видом мультимедійних ПЗ є комп'ютерні мультимедійні підруч-

ники та посібники. Зазвичай, комп'ютерні мультимедійні підручники є вступним курсом з основ економіки, у яких вивчаються основні поняття мікро- і макроекономіки, економічного й фінансового аналізу, бухгалтерського обліку, проте не розглядаються питання, пов'язані зі специфікою та законодавчою базою України.

Переважаю більшість комп'ютерних мультимедійних підручників та посібників можна класифікувати як електронну копію паперових підручників (посібників). Структура таких ПЗ ідентична структурі друкованих видань. Приміром, електронний довідник «Економіка» [3] є електронною копією друкованого посібника. Теоретичний матеріал комп'ютерних підручників і посібників також розділено на розділи, глави, пункти. Наприкінці викладу глав, зазвичай, містяться контрольні питання. Зміст підручників і посібників побудовано з використанням гіпертекстової технології, що дозволяє виконувати переходи до розділів і глав. Теоретичний матеріал глави розміщено на одній сторінці, для його перегляду використовують смуги прокрутки. Наприклад, в електронному підручнику [8] матеріал структурований за схемою «глава – параграфи – підрозділи». Підручник містить 8 глав, кожна з яких розбита на 3–11 параграфів. Кожний параграф містить перелік основних понять з їх визначеннями; основні поняття параграфа є назвами його розділів. Наприкінці кожного параграфа вміщено контрольні питання. Окрім основного, параграф містить додатковий матеріал, змістом якого є історичні відомості про розвиток у минулому господарств різних країн як ілюстрація описаних у параграфі економічних закономірностей. Навігація в підручнику здійснюється за допомогою гіпертекстового змісту. Аналогічну структуру має електронний курс лекцій. Наприклад, курс «50 лекцій з мікроекономіки» [10] містить 50 лекцій, де кожна складається з постановки проблеми, теоретичного матеріалу та задач для самостійного розв'язання. Навігацію за матеріалом забезпечує гіпертекстовий зміст.

Основною формою подання інформації в досліджуваних [1; 7; 8; 10] та інших мультимедійних підручниках і посібниках є текст, що може містити графічні ілюстрації у вигляді тематичних малюнків, графіків, схем. Рівень інтерактивності наявних комп'ютерних мультимедійних підручників і посібників є простим. Простий (пасивний) рівень визначає мінімум дій користувача і, відповідно, незначні функціональні можливості інтерактиву. Студенти можуть використовувати гіпертекстовий зміст для переходу до необхідного розділу, глави або теми та за допомогою смуг прокрутки переглядати навчальний матеріал.

Робота з електронним мультимедійним підручником або посібником принципово нічим не відрізняється від роботи зі звичайним підручником чи посібником. Користувач не має змоги керувати обсягом подання навчального матеріалу, тобто відобразити на екрані комп'ютера тільки ту частину матеріалу, яка йому потрібна, або обрати бажаний рівень деталізації матеріалу. Пізнавальна діяльність студента у процесі роботи з зазначеними електронними мультимедійними підручниками та посібниками є пасивною. Є ще один істотний недолік, відсутній у друкованих підручниках, – це складність сприйняття значних обсягів тексту з екрана монітора. Сприйняття тексту з екрана монітора набагато важче для користувача, ніж сприйняття цього ж тексту з друкованого носія. Звідси очевидна неефективність організації електронних мультимедійних підручників, яка ґрунтується на відтворенні друкованих аналогів. Це призводить до низької педагогічної доцільності використання в навчанні розглянутих мультимедійних засобів з економічних дисциплін.

Комп'ютерні мультимедійні навчальні курси та інтерактивні практикуми з економічних дисциплін мають більш різноманітні засоби подання навчального матеріалу, ніж комп'ютерні мультимедійні підручники. До таких засобів навчання можна віднести, наприклад, «Відкриті курси бізнесу та економіки» [9], електронний курс сервера

дистанційного навчання «Економічна теорія» [4], мультимедіакурси на CD [6; 11].

Виклад теоретичного матеріалу ілюструється як графікою, так і відеофрагментами. Наприклад, у мультимедіакурсі «1С: Школа. Економіки і право» [11] міститься майже 30 відеосюжетів, 20 анімованих слайдшоу та значна кількість малюнків, графіків, схем, що ілюструють економічні поняття й закономірності. Курс [9] містить ілюстрації у вигляді ІКГ. Кожна ілюстрація складається з текстового опису економічних процесів та інтерактивного графіка, який ілюструє закономірності взаємозв'язків цих процесів. Користувач може встановлювати різні параметри та спостерігати, як за цих умов змінюватимуться інші показники. У комп'ютерному мультимедійному навчальному курсі «Корпоративне фінансування і вартість капіталу» [6] використано відеолекції, у яких надано матеріал у текстовому вигляді, аудіозапису та малюнках.

Звичайно, до мультимедійних навчальних курсів та комплексів, окрім блоку з теоретичною частиною курсу, входять методичний блок, блок практичних і контрольних завдань, інтерактивні навчальні ігри, блок законодавчої бази даних, автоматизована система пошуку тощо. Інтерактивність навчальних курсів і комплексів, зазвичай, відповідає повному рівню інтерактивності. Повний рівень інтерактивності характеризується різноманітністю реакцій студента на численні навчальні запити й розширенням спектра способів взаємодії, як, наприклад, у навчальних ПЗ [2; 6; 9; 4; 11], де, крім гіпертексту, використовуються система автоматизованого пошуку, когнітивна ІКГ та електронні тести. Так, наприклад, інтегрований електронний комплекс «Економіка» [2] має досить потужну систему автоматизованої підтримки навчального процесу: це наявність режиму зворотного зв'язку, поточного контролю навчальних досягнень учнів з автоматизованою функцією формування журналу та звітності, універсального конструктора, який дозволяє створювати нові автоматизовані заняття та атестації (іспити) чи вносити зміни й

доповнення до наявних; можливості оновлювати через Інтернет форми, елементи навчання та контролю навчальних досягнень, доповнювати наявні матеріали, створювати нові довідники тощо.

Зазначених недоліків позбавлений інтегрований електронний комплекс «Економіка» [2]. Інтерфейс цього ПЗ є зручним та інтуїтивно зрозумілим. Є можливість гнучкої індивідуалізації й диференціації навчального процесу через можливість формування викладачем змісту навчальних занять як для групового, так і для індивідуального використання. Під час роботи з навчальним матеріалом комплексу «Економіка» користувачі мають змогу обрати режим і форму надання лекційного матеріалу. Приміром, лекційний матеріал може подаватись у двох режимах. У режимі автоматичного перегляду лекції подається тільки основна частина навчального матеріалу. Перегляд лекції в інтерактивному режимі надає більш детальну інформацію з теми за рахунок можливості самостійного виклику появи додаткових (пояснювальних) елементів лекції.

Інтегрований електронний комплекс «Економіка» також має досить ефективну систему моніторингу процесу навчання та контролю успішності навчання. Контрольні завдання диференційовані за рівнем складності; для їх надання використовуються різні форми. За результатом виконання завдань користувач може отримати аналіз відповіді та інформаційну допомогу.

Проте недоліками інтегрованого електронного комплексу «Економіка, 10 клас» є дуже жорсткі умови експлуатації (для роботи з ПЗ потрібна обов'язкова наявність CD приводу та ліцензійного диску з ПЗ), відсутність засобів набуття практичних знань та вмінь, відсутність реалізації міжпредметних зв'язків (наприклад, з дисципліною «Інформатика і КТ»). Так, за допомогою інтегрованого електронного комплексу можна ознайомитися з теоретичним навчальним матеріалом з основ економіки та проконтролювати набуті знання. Однак відсутні засоби набуття досвіду творчої

навчальної діяльності та вирішення економічних задач за допомогою об'єктно орієнтованих ПЗ (наприклад, ПЗ, що входять до пакета Microsoft Office). З практичного досвіду викладання можна зазначити, що коли навчальна діяльність триває за умов постійного жорсткого контролю та оцінювання кожного кроку студента, то метою такої діяльності може стати не творчий пошук і набуття знань та досвіду, а виконання завдань за певними правилами та одержання певної суми балів.

У навчальних курсах серії «1С: Світ комп'ютера TeachPro», «Інтерактивний курс. 1С: Торгівля і склад 7.7» [5] розглядаються, зокрема, вирішення економічних задач засобами стандартних ПЗ і прийоми роботи зі спеціалізованими професійно-орієнтованими ПЗ. Навчальний курс «Інтерактивний курс. 1С: Торгівля і склад 7.7» [5] містить серію мультимедіауроків, де розглядаються прийоми роботи із ПЗ 1С: Торгівля і склад 7.7. Рівень інтерактивності більшості подібних навчальних курсів є повним двобічним. Повний двобічний рівень інтерактивності означає, що аналізувати діяльність користувача можна не тільки особисто, а й за допомогою ПЕОМ. Так, у процесі роботи з навчальним курсом «Інтерактивний курс. 1С: Торгівля і склад 7.7» користувач має змогу вибору теми та виконує дії під керівництвом ПЗ. Недоліками зазначених, а також багатьох інших курсів, що значно обмежують можливість їх застосування в навчальному процесі підготовки майбутніх фахівців економічного профілю, є відсутність можливості вибору рівня деталізації навчального матеріалу, організація навчального середовища, несприятливого для творчої навчальної діяльності студентів, відсутність засобів набуття вмінь та навичок виконання професійно орієнтованих завдань за допомогою ПЗ, що розглядаються в навчальних курсах. Так, навчальне середовище курсів «1С: Світ комп'ютера TeachPro», «Інтерактивний курс. 1С: Торгівля і склад 7.7» та ін. є емуляцією ПЗ, що вивчаються. У таких середовищах, на відміну від реального ПЗ, завдання можна ви-

конати тільки одним запропонованим способом, що значно звужує знання про альтернативи певних дій та обмежує набуття вмінь та навичок роботи з ПЗ. У такому середовищі за умов чіткого інструктування кожного кроку виконання завдання користувач не має змоги творчо підійти до виконання завдання.

Організація подання навчального матеріалу курсу [5] відбувається в активної формі. Під час прослуховування уроку користувач сприймає аудіозапис пояснення матеріалу та виконує запропоновані дії з програмним середовищем курсу, що є емуляцією ПЗ 1С: Торгівля і склад 7.7. Однак надання інформаційної допомоги є «нав'язливим» і змушує виконувати навчальні дії машинально. Також у навчальному курсі відсутні засоби для набуття практичних навичок і вмінь роботи з зазначеним ПЗ та система контролю одержаних знань, вмінь і навичок. Тобто навчальний курс [5] можна використовувати тільки для ознайомлення з ПЗ 1С: Торгівля і склад 7.7 або як довідку за цим ПЗ.

У цілому в розглянутих мультимедійних ПЗ з навчальних дисциплін не реалізовано багато функціональних можливостей, що можуть бути надані сучасними засобами мультимедіа. До таких можливостей відносяться: можливості, що надаються повним рівнем інтерактивності; наявність вибору рівня деталізації навчального матеріалу; керування обсягом презентації навчального матеріалу в одному кадрі або сторінці; зручний інтуїтивно зрозумілий інтерфейс ПЗ; наявність навчального середовища, що сприяє активному формуванню професійних знань і творчості користувача.

Ще наприкінці ХХ ст. розвинені країни світу поставили собі за мету прискорити перехід від постіндустріального до нового етапу розвитку людства – *інформаційного суспільства*, основними ресурсами якого є знання та інформація.

Уже тепер *інформаційні та комунікаційні технології* (ІКТ) становлять вагому частку світового виробництва, що веде до глобального перерозподілу як ринку пра-

ці, так і ринку освітніх послуг. Крім того, розбудова єдиного європейського освітнього простору в межах Болонського процесу істотно підвищує роль ІКТ в освіті, що зумовлено сучасною світовою тенденцією до створення глобальних відкритих освітніх та наукових систем, які дозволяють, з одного боку, розвивати систему нагромадження і поширення наукових знань, а з іншого – надавати доступ до різноманітних інформаційних ресурсів широким верствам населення.

Одне з головних завдань освіти в умовах розвитку інформаційного суспільства – навчити учнів і студентів використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології. У зв'язку з цим виникає нагальна потреба у прискоренні підготовки викладачів та фахівців у сфері ІКТ, в оснащенні закладів освіти сучасною комп'ютерною технікою, педагогічними програмними засобами, електронними підручниками тощо. Від вирішення цього завдання визначальною мірою залежатиме розвиток країни. Тому вкрай важливим і своєчасним є необхідність створення інформаційних ресурсів українського науково-освітнього середовища, яке потребує розбудови інфраструктури національної науково-освітньої телекомунікаційної мережі. Розбудова інфраструктури мережі дасть можливість під'єднати до неї всі університети та академічні наукові установи, що поглибить інформаційний обмін та інтеграцію між ними. Основним завданням цієї мережі має стати є високодинамічний пошук та поширення інформації

науково-освітнього характеру – організація доступу до світових електронних бібліотек, проведення відеолекцій та відеоконференцій, забезпечення навчального процесу дистанційної освіти та надання можливостей для пілотної апробації нових телекомунікаційних технологій і підготовки кадрів для впровадження цих технологій у виробництво та бізнес [17].

Значним чинником виведення нашої освіти на якісно новий рівень і покращення підготовки висококваліфікованих спеціалістів є не тільки комп'ютеризація навчального процесу, а й упровадження інтернет-технологій, створення корпоративних мереж і віртуальних лабораторій, які дозволяють у реальному часі виконувати експериментальні дослідження в процесі аудиторних занять.

Ця стратегія має бути спрямованою на *інтеграцію інформаційних ресурсів освіти, науки*, а також інших галузей суспільної діяльності [16, с. 203]. Результатом реалізації програми стане підвищення якості, доступності та конкурентоспроможності національної освіти і науки на світовому ринку праці й освітніх послуг; створення нових методів та надання нових можливостей для наукового пошуку і технологічного розвитку; підвищення ефективності наукових досліджень, створення умов для ефективного міжнародного наукового співробітництва; забезпечення доступу громадян до науково-освітніх ресурсів і створення умов для безперервного навчання протягом усього життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Введение в макроэкономику [Электронный ресурс] : компьютерное учебное пособие / Лаборатория учебных программных средств. – Режим доступа : http://www.hse.ru/science/lab_ups/win/index.htm
2. Економіка: Педагогічний програмний засіб, Інтегрований електронний комплекс [Електронний ресурс]: виробник Науково-видавниче підприємство «АВТ лтд.», версія 1.0.1.2. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM): цв.; 12 см. – Систем. вимоги: Windows 98/2000/NT/Me/XP
3. Економіка. Мировая экономика [Электронный ресурс]: виробник ТОВ «Русобіт-М Україна», 2005. –

REFERENCES

1. Introduction to Macroeconomics [electronic resource]: computer tutorial / laboratoriiia uchebnykh programmnykh sredstv. – Access: http://www.hse.ru/science/lab_ups/win/index.htm
2. Economy: teaching software tool, integrated electronic complex [electronic resource]: vyrobnyk Naukovo-vyrobnyche pidpriemstvo "AVT Co. Ltd.", Versiia 1.0.1.2. – 1 elektron. opt. disk (CD-ROM): col.; 12 cm. – System. Vymohy: Windows 98/2000 / NT / Me / XP .
3. Economics. The world economy [electronic resource]: vyrobnyk TOV «Rusobit-M Ukraina», 2005. – 1 Elektron. opt. disk (CD-ROM): col. ; 12 cm. – System. vymohy: Windows 2000sp4 / XPsp1 .

1 электрон. опт. диск (CD-ROM): цв.; 12 см. – Систем. вимоги: Windows 2000sp4/XPsp1

4. Экономическая теория [Электронный ресурс] : электронный курс сервера дистанционного обучения. – Режим доступа : <http://de.uapa.ru/>

5. Интерактивный курс. 1С:Торговля и склад 7.7 [Электронный ресурс]: производитель «Новая школа», 2005. – 1 электрон. опт. диск (CD-ROM): цв.; 12 см. – Систем. требования: Windows 98/ME/2000/XP.

6. Корпоративное финансирование и стоимость капитала [Электронный ресурс]: производитель «Кордис & Медиа», «Мультитрейд», 2005. – 1 электрон. опт. диск (CD-ROM): цв.; 12 см. – Систем. требования: Windows 95/98/ME/NT/XP.

7. Микроэкономика [Электронный ресурс] : электронный учебник / Л. С. Тарасевич, П. И. Гребенников, А. И. Леусский. – СПб. : ГУЭФ, 2004. – Режим доступа : <http://www.finec.ru/rus/parts/microeconomics/>

8. Основы экономики [Электронный ресурс] : электронная версия учебника М. А. Сторчевого. – Режим доступа : <http://be.economicus.ru/index.php>

9. Открытые Курсы Бизнеса и Экономики [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.college.ru/economics/index.html>

10. 50 лекций по микроэкономике [Электронный ресурс] / Проект Института «Экономическая школа». – Режим доступа : <http://50.economicus.ru/index.php>

11. Школа. Экономика и право. 9–11 кл. [Электронный ресурс]: производитель ЗАО «1С», совместно с ООО Изд-во «Вита-Пресс» и ООО «Дрофа», 2005. – 1 электрон. опт. диск (CD-ROM): цв.; 12 см. – Систем. требования: Windows 95/98/ME/2000/XP.

4. Economic theory [electronic resource]: an electronic distance learning course server. – Access: <http://de.uapa.ru/>

5. Interactive course. 1S: Trade and Warehouse 7.7 [electronic resource]: proizvoditel «Novaia shkola », 2005. – 1 elektron. opt. disk (CD-ROM): col .; 12 cm. – System. Trebovaniia Windows 98 / ME / 2000 / XP

6. Corporate finance and the cost of capital [electronic resource]: Proizvoditel 'Cordis & Media», «Multitreyd», 2005. – 1 elektron. opt. disk (CD-ROM): col .; 12 cm. – System. Trebovaniia: Windows 95/98 / ME / NT / XP.

7. Microeconomics [electronic resource]: an electronic textbook / L.S. Tarasevich, P.I. Grebennikov A.I. Leusskii. – SPb. : GUEF, 2004. – Access: <http://www.finec.ru/rus/parts/microeconomics/>

8. Basic economics [electronic resource]: the electronic version of the textbook M.A. Storchevoi. – Access: <http://be.economicus.ru/index.php>

9. Open Courses Business and Economics [electronic resource]. – Access: <http://www.college.ru/economics/index.html>

10. 50 lectures in microeconomics [electronic resource] / Institute Project «School of Economics». – Access: <http://50.economicus.ru/index.php>

11. School. Economics and Law. 9-11 forms. [Electronic resource]: proizvoditel ZAO «1S» sovместno s izd-vo «Vita-Press» i ООО «Drofa», 2005. – 1 elektron. opt. disk (CD-ROM): col .; 12 cm. – System. Trebovaniia: Windows 95/98 / ME / 2000 / XP.

12. E-Content: Technologies and Perspectives for the European Market [Eds. : Bruck P. A., Buchholz A., Karssen Z., Zerfass A.] . – Berlin : Springer-Verlag, 2010. – P. 79–96.

13. European Commission. Realising the European Union's Potential: consolidating and extending the Lisbon Strategy, Contribution to the Spring European Council, Stockholm 23–24 March, 2013 [Electronic resource]. – Access mode : http://europa.eu.int/comm/stockholm_council.

14. **Mayer R. E.** Three facets of visual and verbal learners: Cognitive ability, cognitive style, and learning preference / R. E. Mayer & L. J. Massa // Journal of Educational Psychology. – 2013. – № 95. – P. 833–846.

15. **Paivio A.** A Dual Coding Approach / A. Paivio. – New York : Oxford University Press, 2010. – 336 p.

16. **Rikowski G.** The Battle in Seattle: Its significance for education / G. Rikowski. – London : Tufnell Press, 2012. – 370 p.

17. **Warwick D.** The Future Business of Universities, Speech to the Association of Business Schools, 23 April, 2009 [Electronic resource] / D. Warwick. – Access mode : www.universitiesuk.ac.uk/services.

РЕФЕРАТИВНЫЙ ОБЗОР СТАТЕЙ НОМЕРА

СТРАНИЦА ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА

Виктор АНДРУЩЕНКО

ЦЕННОСТНАЯ НЕОПРЕДЕЛЕННОСТЬ ЛИЧНОСТИ И ЕЕ ПРЕОДОЛЕНИЕ СРЕДСТВАМИ ОБРАЗОВАНИЯ..... 5

Анализируется ситуация ценностной неопределенности личности, заострившаяся в обществе под влиянием глобализации и информационной революции с началом XXI столетия; автор подчеркивает, что в таких условиях наиболее остро проявляется кризисное восприятие индивидом действительности, утверждающее доминирование случайных, неустойчивых или временных факторов в формировании и развитии личности, и, как следствие, происходит трансформация мотивационных компонентов самореализации личности; существенно усложняется поиск индивидом собственной идентичности прежде всего через девальвацию наивысших культурных ценностей, через отсутствие четкого механизма появления и закрепления новых норм, контроля за их соблюдением. Все эти процессы, что обуславливают ситуацию «ценностной неопределенности личности», современные исследователи характеризуют как «раздвоение личности», «отчуждение человека от общества и от самого себя». Обосновывается роль образования и воспитания в преодолении сложившейся ситуации; автор утверждает, что только образование есть тем механизмом социализации, который способен преодолеть неопределенность формирования знаний и компетенций, а главное – формированием национальной и общечеловеческой палитры ценностей, которые крайне необходимы личности для полноценного участия в жизненных процессах.

Ключевые слова: человек, ценности, ценностная неопределенность, кризис ценностей, образование, культура, воспитание.

ПЕРЕДОВОЙ ОПЫТ

Валентина АСТАХОВА

ЧАСТНОЕ ВЫСШЕЕ ОБРАЗОВАНИЕ УКРАИНЫ НАКАНУНЕ СВОЕГО ЧЕТВЕРТЬВЕКОВОГО ЮБИЛЕЯ..... 14

Статья посвящена анализу 25-летнего существования частного высшего образования в Украине. На примере одного из первых частных учебных комплексов – Харьковского гуманитарного университета «Народная украинская академия» – проанализированы основные достижения и проблемы этого сектора образования Украины.

Ключевые слова: высшее образование, частные заведения, история, Народная украинская академия, результаты деятельности, проблемы развития.

ФИЛОСОФИЯ ОБРАЗОВАНИЯ XXI: ПОИСК ПРИОРИТЕТОВ

Сергей ТЕРЕПИЩИЙ

ПРОБЛЕМА УНИВЕРСАЛЬНОЙ КАРТИНЫ МИРА В СТРУКТУРЕ ПОНИМАНИЯ СОВРЕМЕННОГО ЧЕЛОВЕКА..... 19

Статья посвящена научному анализу роли «глобального» в формировании современной картины мира. В условиях роста миграции, развития технологий коммуникации, мировой интеграции и унификации возникает проблема корректного взаимопонимания между различными культурами и народами. Как показывает современная практика локальных конфликтов, в том числе в Украине, человечество пока не способно сосуществовать в столь тесных социальных связях. Основываясь на исследованиях ведущих мировых ученых, автор раскрывает деструктивный универсальный взгляд на мир, который продиктован тремя специфическими факторами. В статье также обобщаются онтологические и исторические истоки глобального взгляда на мир.

Ключевые слова: «универсальная картина мира», логоцентризм, глобализация, вестернизация, неолиберальный капитализм.

Екатерина ШОВИШ

**ОСНОВНЫЕ ПРОТИВОРЕЧИЯ ТЕХНОЛОГИЗАЦИИ ИНФОРМАЦИОННОЙ
КУЛЬТУРЫ УЧИТЕЛЯ..... 26**

Анализируются противоречия внедрения новейших информационных технологий, их решение в процессе модернизации образования; автор подчеркивает, что последние десятилетия характеризуются интенсивным развитием информатики как науки и реального инструмента социального прогресса, созданием принципиально новых средств обработки информации, которые способствуют реализации перспективных педагогических технологий, ориентированных на интеллектуальное и профессиональное усовершенствование учебного процесса. По соотношению параметров доступности, гибкости и эффективного влияния на студентов наиболее перспективными для использования в учебном процессе являются мультимедийные учебные программные средства (ПС) (*multi* – «много», *media* – «способы», «средства»); сегодня при использовании мультимедийных ПС в учебных дисциплинах не реализовано много функциональных возможностей, которые могут дать современные средства мультимедиа. К таким возможностям относятся: возможности, которые даются полным уровнем интерактивности; имеющийся выбор уровня детализации учебного материала; управление объемом презентации учебного материала в одном кадре или странице; удобный интуитивно понятный интерфейс ПС; образовательная среда, способствующая активному формированию профессиональных знаний и творчества пользователя.

Ключевые слова: человек, образование, информация, культура, технологии.

НОВЕЙШАЯ НАУКА И СОВРЕМЕННОЕ ОБРАЗОВАНИЕ

Мария НЕСТЕРОВА

**КОГНИТИВИСТИКА В СИСТЕМЕ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ:
ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫЙ КОНТЕКСТ 35**

В статье рассматриваются перспективы и вызовы когнитивистики на примере применения информационно-коммуникативных технологий в системе высшего образования. Показано, что внедрение информационно-коммуникативных технологий способствует повышению соответствия системы высшего образования актуальным требованиям и запросам современного общества, но оно имеет свои ограничения и риски. Изменение когнитивной среды человека требует своего осмысления и взвешенного отношения к внедрению информационно-коммуникативных технологий

Ключевые слова: высшее образование, информационно-коммуникационные технологии, когнитивистика, когнитивные технологии.

Владимир САЦИК

**В ПОИСКАХ ЭФФЕКТИВНОЙ СТРАТЕГИИ РАЗВИТИЯ ВЫСШЕГО
ОБРАЗОВАНИЯ В УКРАИНЕ (АНАЛИЗ ВОЗМОЖНОСТЕЙ
И ОГРАНИЧИВАЮЩИХ ФАКТОРОВ) 40**

В статье рассмотрены ключевые факторы международной конкурентоспособности университетов и выделено критически важную роль государства в развитии эффективного университетского сектора. Проведенный на основе 50 стран мира статистический анализ показал тесную и прямую взаимосвязь между уровнем общих расходов на высшее образование в расчете на одного студента, качеством высшего образования и представленностью национальных вузов в Шанхайском рейтинге университетов. Определено оптимальную величину удельных государственных и частных расходов на высшее образование, обеспечивающих становление университетов мирового класса. Предложено стратегическую архитектуру новой государственной политики в сфере высшего образования для развития в Украине конкурентоспособных университетских заведений.

Ключевые слова: высшее образование, факторы глобальной конкурентоспособности университетов, реформа высшего образования, стратегии развития высшего образования, финан-

сирование высшей школы, государственные и частные расходы на высшее образование, стратегия развития высшего образования в Украине.

ВРЕМЯ РЕФОРМ: МЕТОДОЛОГИЯ И МЕТОДИКА ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА

Зеновий КОРИНЕЦЬ

ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ КУЛЬТУРА КАК ФАКТОР САМООРГАНИЗАЦИИ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ 53

В статье дается определение и проанализировано сущность саморегуляции педагогической деятельности как рефлексивной личностной характеристики и категории психолого-педагогической науки, которая отражает процесс обеспечения эффективного взаимодействия учителя с содержанием и результатами собственной педагогической деятельности, приведение своих возможностей соответственно ее требованиям; автор подчеркивает сложность и многоаспектность процесса саморегуляции педагогической деятельности, его динамический комплексный характер обуславливает необходимость исследовать его с позиций системного подхода, который выявляется в осознании цели, мотивов, моделировании условий, разработке программы деятельности, в поиске причин ее неспешности, когда от последствий результатов учитель продвигается к причинам, то есть организует и регулирует собственную деятельность как систему, осуществляет ее корректирование соответственно требованиям конкретной ситуации.

Ключевые слова: образование, культура, учитель, педагогическая деятельность, самоорганизация.

Ярослава КУЛЬБАШНАЯ

ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЯ ВЫСШЕГО МЕДИЦИНСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ 59

В статье раскрываются отдельные проблемы процесса интернационализации в высшем медицинском образовании Украины, рассмотрены возможные пути их решения, в частности, формированием интернациональной составляющей профессиональной компетентности, международной профессиональной компетентности, повышением уровня педагогических работников в ВМУЗ соответственно международным требованиям.

Ключевые слова: глобализация, интернационализация, высшее образование, медицинское образование, будущие врачи, международная профессиональная компетентность, интернациональная составляющая профессиональной компетентности врача, профессиональная подготовка в ВМУЗ, конкурентоспособность выпускников.

ГУМАНИЗАЦИЯ ОБРАЗОВАНИЯ И ВОСПИТАНИЯ

Наталия БОГДАНОВА

ЭСТЕТИЧЕСКИЙ ФАКТОР В СТРУКТУРЕ СТУДЕНЧЕСКОГО САМОУПРАВЛЕНИЯ 65

В статье исследуются актуальные проблемы развития демократизации образования в Украине и за рубежом, которые активно обсуждаются учёными и педагогами. Отмечено, что эстетическое воспитание как специфическое средство управления формирует самосознание человека, его способность к самоопределению. Подчёркнуто, что чрезвычайно глубоким является понимание необходимости всячески поддерживать и развивать разнообразные формы студенческой демократии в странах Европы. Определено, что одной из главных задач учреждений образования является содействие внедрению демократических принципов в организацию обучения, воспитания, быта в высших учебных заведениях для формирования активной позиции студенческой молодёжи.

Ключевые слова: студенческое самоуправление, воспитание, интеграция, ценностные ориентации, активная жизненная позиция, общественная деятельность, формирование личности студента, демократические принципы, модернизация общества, эстетическое сознание, гуманизация.

Елена ЗАВАЛЬНЮК

**ЗНАЧЕНИЕ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ И СПОРТА В ВОСПИТАНИИ
ПАТРИОТИЧЕСКИХ ЧУВСТВ ЛИЧНОСТИ 71**

Современное украинское общество как никогда нуждается не только в высокообразованных, но и патриотически ориентированных гражданах. Спорт как физическая, воспитательная и игровая деятельность призван формировать патриотические чувства личности. В ее патриотическом воспитании большое значение имеют различные формы физкультурно-массовой работы, направленной, кроме всего прочего, на формирование и развитие морально-волевых качеств индивида, генерирование у него опыта служения отчизне и готовности к ее защите. Одновременно патриотизм может быть сформирован лишь вследствие целенаправленного воздействия на сознание человека, его эмоционально-волевою сферу, с одной стороны, и как продукт самореализации личности – с другой.

Ключевые слова: человек, образование, спорт, физическая культура, патриотизм, спортивно-патриотическое воспитание.

ЗАРУБЕЖНИЙ ОПЫТ

Мария ДЕБИЧ

**ИМПЛЕМЕНТАЦИЯ ПРОГРАММ СОВМЕСТНЫХ/ДВОЙНЫХ СТЕПЕНЕЙ:
ОПЫТ ВЫСШЕЙ ШКОЛЫ ИРЛАНДИИ..... 77**

Программы совместных/двойных степеней являются одной из наиболее традиционных форм сотрудничества университетов разных стран. В статье дается их определение и указано на международные, национальные и институциональные факторы, которые способствуют развитию этих программ. Отмечено, что существует много международных программ, которые способствуют имплементации программ в высших учебных заведениях. Приведен пример имплементации программ в вузах Ирландии.

Ключевые слова: общие/двойные степени, имплементация, интернационализация, Европейский Союз, Европейское пространство высшего образования.

ИНФОРМАЦИЯ. РЕЦЕНЗИИ. СООБЩЕНИЯ

I международная конференция «Реформа высшего образования в Украине: критические вопросы в сфере законодательных и институциональных трансформаций» 85

ABSTRACTING REVIEW OF JOURNAL ARTICLES

EDITOR IN CHIEF'S PAGE

Viktor ANDRUSHCHENKO

VALUE UNCERTAINTY OF PERSONALITY AND HOW TO OVERCOME IT BY MEANS OF EDUCATION..... 5

The author analyzes the situation of the value uncertainty of a person, having been sharpened in a society influenced by globalization and the information revolution since the beginning of the XXIst century; the author stresses that in such conditions crisis individual's perception of reality is the most acute asserting dominance for random, unstable or temporary factors in the formation and development of the personality and as a result, the transformation of motivational components of self-realization happens; it is significantly complicated for a personality to find own identity primarily dew to the devaluation of the highest cultural values, dew to the absence of a clear mechanism for the emergence and anchoring of new rules, their control and monitoring. All these processes that are responsible for the situation of «the value of the individual uncertainty», modern scholars describe as a «split personality», «alienation of man from society and from himself.» The role of education and training to overcome this situation is being highlighted; the author stresses that education is the only mechanism of socialization, able to overcome the uncertainty for the formation of knowledge and skills, and most importantly – the formation of national and universal palette of values that are essential for full participation of the individual in life processes.

Keywords: man, values, value uncertainty, crisis of values, education, culture, training.

ADVANCED EXPERIENCE

Valentyna ASTAKHOVA

PRIVATE HIGHER EDUCATION OF UKRAINE ON THE EVE OF ITS QUARTER ANNIVERSARY..... 14

The article deals with the analysis of the 25-year experience of private higher education operation in Ukraine. The main achievements and problems of this educational sector in Ukraine have been analyzed and exemplified by the case of Kharkov University of Humanities «People's Ukrainian Academy», one of the first private educational institutions in the country.

Keywords: higher education, private educational institutions, history, People's Ukrainian Academy, performance results, development problems.

PHILOSOPHY OF EDUCATION XXI: SEARCH FOR PRIORITIES

Serhii TEREPIYSHCHYI

THE PROBLEM OF UNIVERSAL PICTURE OF THE WORLD IN THE STRUCTURE OF UNDERSTANDING OF CONTEMPORARY HUMAN..... 19

The article is devoted to scientific analysis of a «global» in shaping the modern world view. In terms of migration growth, technology communications, global integration and harmonization appears a problem of correct understanding of different cultures and nations. As the current practice of local conflicts, including in Ukrainain case, humanity is not yet able to coexist in such close social ties. Based on the research of leading scientists, the author reveals the universal destructive world view, which is dictated by three specific factors. The article also summarizes the ontological and historical origins of the global world view.

Within the framework of the given research was carried out a general analysis of the semantic link between globalism and logocentrism of Western culture, was demonstrated the destructive aspects of universal world view of reality. Logical and historical origins of the global picture of the world were linked to logocentrism of the European thinking, leading its origins back to antiquity. Ontologically-meaning reasons of universal vision of human society based in the construction of a modern human from the being of the world to the view of the world, resulting in the loss «secrets» ignorance.

Based on the R. Robertson's theoretical study indicated on superficial nature of glocalization. The latter was described as a global phenomenon implantation local and vice versa, where «global» – is only the quintessential unity of values of neoliberalism and its products which is still the dominant Western culture. The survey highlighted the fundamental features of globalization that shape contemporary thinking «cosmopolitan»: 1) formation of global media; 2) westernization; 3) migration of liberal capitalism. These three attributes in their particular practice field, are the primary factors that shape modern universal picture of the world. Each of these factors is methodological and axiological frame «global» knowledge of mankind.

Global media represent the elements of the world. The latter, in turn, in order to be «easy» consumed, displayed in the status message of a single sign, in which the sequence of stories about different regions refund form «one» of the planet, each of which regions is identified based on the attribute extraordinary news.

"Global» only seems general, rather it is partial, that just serves as a illusory understanding of the general. There is a local and global diffusion axiological structure, which leads to particular cultural template identification. In turn capitalist values provide concealment of homogeneity in the surface diversity masses accentuation attention to specific manifestations of discrimination, ignoring at the same time general character discriminated world views in philosophy of globalism.

Domination of liberal capitalist values is the second factor «global ecumene». Ideologies neoliberal capitalism can be characterized by «commodification» all spheres of life where each of the elements of the life of any culture can be seen from the standpoint of price and commodity fetishism. In this context, the cult of «success» and «successful man» have deeply taken root in global views, they penetrate into regions of different cultures encouraging conduct set lifestyle of a typical model for the capitalist.

The last factor is globalization, homogenization of the world in the form of Westernization. Its essence lies in the fact that the history of individual cultures undergoing expansion model of the western image, which leads to a world adapting to the needs of the model. There, so-called, becoming a «global history», in the area where the international community accepts the only way the socio-historical movement.

The globalization of the world – is at the same time, globalization views. The task of humanity in these difficult times for our understanding, is to perceive «Alien» and «Other» in their authenticity and identity, not reducing them to partial manifestations of illusory «global» culture.

Keywords: «universal picture of the world», logocentrism, globalization, westernization, neoliberal capitalism.

Kateryna SHOVSH

THE MAIN CONTRADICTIONS OF TECHNOLOGIZING TEACHER'S INFORMATION CULTURE.....26

The contradictions of introduction of advanced information technologies, their solution in the process of modernization of education are being analyzed; the author stresses that in recent decades the intensive development of computer science, as a science and a real instrument of social progress, is characterized by the creation of fundamentally new means of information processing, which contribute to the implementation of advanced educational technologies, focused on the intellectual and professional development of the educational process. From the ratio of the parameters of availability, flexibility and effective influence on the students most promising for use in the educational process is a multimedia educational software (PS) (multi – «a lot», media – «ways», «means"); today using multimedia substitution training in disciplines not implemented a lot of functionality that can give the modern multimedia. These features include: opportunities that are given full interactivity; the existing range of the level of detail of educational material; control volume presentation of educational material in one frame or page; convenient intuitive interface PS; learning environment that promotes active form of professional knowledge and creativity of the user.

Keywords: man, education, information, culture and technology.

MODERN SCIENCE AND CONTEMPORARY EDUCATION

Maria NESTEROVA

COGNITIVISTICS IN THE SYSTEM OF HIGH EDUCATION: INFORMATIONAL-COMMUNICATIONAL CONTEXT35

The article considers perspectives and challenges of cognitivistics at the sample of implementation of information and communication technologies in the system of high education. It has been shown that this implementation helps to increase the accordance of the high education system to the actual challenges and requests of modern society. But this implementation of ICT has its own limitations and risks. Changes of the human cognitive environment demands its understanding. So, the implementation of information and communication technologies (ICT) in the system of high education requests the balanced attitude.

Keywords: cognitive technologies, cognitivistics, information-communication technologies, high education.

Volodymyr SATSYK

SEARCHING FOR EFFECTIVE STRATEGY OF HIGHER EDUCATION DEVELOPMENT IN UKRAINE (ANALYSIS OF OPPORTUNITIES AND CONSTRAINTS)40

The article examines key factors of universities' international competitiveness and emphasizes critically important role of a state for effective university sector development. The results of held on the basis of 50 countries statistical analysis have revealed close positive interrelation between the level of overall expenses for higher education per student, between national higher education relative quality and including universities of one or another country into the Shanghai ranking of universities. The author has suggested optimal parameters of public and private expenses for higher education per student associated with development of world-class universities. Finally a new government policy's strategic architecture in the field of higher education, aimed at creating competitive universities has been developed.

Keywords: higher education, factors of universities' global competitiveness, higher education reform, strategies of higher education development, higher education funding, public and private expenses on higher education, strategy of higher education development in Ukraine.

THE REFORM: METHODOLOGY AND METHODICS OF EDUCATIONAL PROCESS

Zenovii KORINETS

PROFESSIONAL CULTURE AS A FACTOR OF PEDAGOGICAL ACTIVITIES SELF-ORGANIZATION53

The article defines and analyzes the essence of self-educational activity as reflective of personal characteristics and category of psycho-pedagogy, which reflects the process of ensuring the effective interaction of the teacher with the content and the results of own educational activities, bringing capacity accordingly with requirements; the author emphasizes the complexity and multidimensional nature of the process of self-teaching activities, its dynamic complex nature necessitates to explore it with the system approach, which is revealed in the sense of purpose, motivation, simulation conditions, the development of the program of activities, to find the reasons for its slowness, when the consequences of the results of the teacher moves to reason, that is, organizes and regulates its own activities as a system, it performs correction according to the requirements in given situation.

Keywords: education, culture, teacher, pedagogical activity, selforganisation.

Yaroslava KULBASHNA

INTERNATIONALISATION OF HIGHER MEDICAL EDUCATION: PROBLEMS AND PROSPECTS59

In the article considers some problems of the internationalization process in higher medical education of Ukraine, revealed the likely solutions, including the formation of an international

component of professional competence, international professional competence, increased levels of teaching staff in higher medical school relevant to international standards

Keywords: globalization, internationalization, higher education, medical education, future doctors, international professional competence, the international component of professional competence of a doctor, in higher medical training, competitiveness of graduates.

HUMANIZATION OF EDUCATION AND TRAINING

Natalia BOGDANOVA

AESTHETIC FACTOR IN THE STRUCTURE OF THE STUDENT SELF-

GOVERNMENT.....65

The article examines the current problems of the democratization of education development in Ukraine and abroad, who actively negotiated by scientists and educators. The aesthetic education as a specific management tool generates self-awareness, the ability to self-determination was noted. Extremely deep understanding of the need to fully support and develop various forms of student democracy in Europe was emphasized. One of the main tasks is to facilitate the introduction of democratic principles in the organization of training, education, and life in higher education institutions, formation of an active position of the youth.

Keywords: student self-government, education, integration, value orientation, active life, social activities, the formation of the student's personality, democratic principles, the modernization of society, aesthetic consciousness, humanization.

Olena ZAVALNIUK

THE IMPORTANCE OF PHYSICAL CULTURE AND SPORTS FOR PERSON'S

PATRIOTIC EDUCATION.....71

The modern Ukrainian society as never before needs not only highly educated, but the patriotic citizens. Sport as physical, educational and play activities is designed to shape patriotic feelings of an individual. Various forms of sports-mass work aimed, among other things, on the formation and development of moral and volitional qualities of the individual, generating an experience of serving the fatherland and willingness to defend it are important. At the same time patriotism may be formed only because of target action on the human consciousness, his emotional and volitional, on the one hand, and as a product of self-realization – on the other.

Keywords: man, education, sports, physical culture, patriotism, sports and patriotic education.

FOREIGN EXPERIENCE

Mariia DEBYCH

IMPLEMENTATION OF JOINT / DOUBLE DEGREE PROGRAMS: HIGHER

EDUCATION EXPERIENCE OF IRELAND.....77

Implementation joint / double degree programs is one of the most traditional forms of cooperation between universities of different countries. The article provided the definition and specified international, national and institutional factors that contribute to the development of these programs. It is emphasized that there are many international programs that contribute to the implementation of programs in higher education establishments. An example of the implementation of programs in the Universities of Ireland is given.

Keywords: joint / double degree programs, implementation, internationalization, the European Union, the European Higher Education Area.

INFORMATION. REVIEWS. MESSAGE

I-st International Conference «Reform of higher education in Ukraine: critical issues in the legislative and institutional transformations»85